

Перникъ

Градът на черното злато. Така го наричат хората. Наистина ние българитъ трѣбва да се гордѣемъ съ тоя новъ градецъ, изникналъ като печурка въ котловината задъ Люлинъ. Подъ зеленитъ поляни и хълмове земята е застлана съ каманни вжглища или „черно злато“. Тамъ е мина Перникъ.

Всички си спомняме страшнитъ бури и снѣжни виелици около Коледа. Ние се препичаме на червенитъ печки и си разказваме сладки приказки, а чернитъ бучки пукатъ и извиватъ алени пламъчета. Кой не знае, че тая топлина, че вжглищата се копаятъ отъ голѣмата мина Перникъ. Наистина, какво голѣмо богатство е тя за нашата страна.

Ако не бѣ каменовжглената мина въ тая котловинка, до сега да сж изсѣчени горитъ подъ чиитъ прохладни сѣнки почиватъ стадата, лѣтуватъ хиляди деца, и прашатъ благодаренъ и чистъ въздухъ надъ прашнитъ полета.

Отъ мина Перникъ всѣки день звѣнтятъ върволици вагонетки, като орѣхчета и прашатъ по цѣлата страна огънь и топлина.

По-миналата недѣля нашитъ писатели: Н. Никитонъ, Ал. Спасовъ, Григоръ Угаровъ, Ат. Душковъ и др. уредиха литературно четене само за децата на пернишкитъ рудничари.

Не знай какъ се случило, та се събрали трима мждри старци на поляната надъ „Сини виръ.“ Седнали и тримата, събули си царвудитъ, наикиснали ги въ синята вода на вира и почнали да си приказватъ.

И нали и тримата били мждри, имало какво да си кажатъ имало и за каква да се препиратъ.

— Е, кажи, дѣдо Гроздане, — запиталъ дѣдо Млъчко, — кажи да видимъ какво ново си измждрувалъ.

Отворилъ уста дѣдо Грозданъ отъ Гроздево и си казалъ мждростта:

— Моето мждруване си е едно, отъ старо време до днесъ. Колкото да се мжчатъ хората да го промѣнятъ, то се си остава едно. Свие ли те мжката, хване ли те бирника за гушата, не те слуша бабичката, не те гледатъ децата, вола ли ти умре, коньтъ ли ти осакатѣе — мждростта му е тази: иди въ Свирчовата механа, почеша се по тила, па изпий едно шише ракия. Като ти се оследи, изпий още едно-две, та си поржчай една полвиница отъ червено винце. После си поржчай още една и ще ти мине мжката. Отъ какъ свѣтъ свѣтува, хората все така сж се гледали, все така сж се тѣшили. Какво ще измѣнявамъ Божиитъ наредби.

— Хм. . . — възкликналъ дѣдо Сваданъ отъ Свадливъ-долъ. — Тази мждростъ е хубава, шомъ има отъ кжде да вземашъ, та да си пийнешъ. Но е само до пиенето. Като пиешъ, ако нѣма свада, нѣма и питието сладостъ. А

Рудничари

Весело запѣли,
крачатъ млади, стари
здрави, силни, смѣли,
родни рудничари.

Люлина унесенъ
тихичко повтаря,
радостната пѣсенъ
тамъ на рудничаря.

Скоро ще запѣе
малката каручка,
въ злато ще огрѣе,
въ злато всѣка бучка.

Въ студове и хали
пламъчета чудни,
радостно ще галятъ
взори ранобудни.

И ще ги люлѣятъ
съ приказчици стари,
пѣсни ще имъ пѣятъ
все за рудничари.

Та когато ледни
вѣтрища завѣятъ,
вредъ децата бедни,
вредомъ тѣ да сгрѣятъ.

Григоръ Угаровъ

Общъ изгледъ на Перникъ

ТРИМАТА МЖДРЕЦИ

Разказъ отъ Змей Горанинъ

можешъ да се свадишъ и безъ пиене. Пакъ ще ти олекне. Въ свадата човѣкъ най-добре се разтушва. На бабичката си ли ще кресне, децата ли ще ступа съ тояжката, на съседа си ли ще каже лоша дума — все едно. Важно е, че въ сърдцето на човѣка не се задържа отровата. Излѣсе си и на душата олеква.

— Може и да се свади човѣкъ, Свадане, — отговорилъ дѣдо Грозданъ, — ала като пие не е добре да се сважда, че може да се сбие, а после е лошо; убива по слабия. Ами ти, Млъчко? Твоята мждросия каква е?

— Вие каквото почнахте, приятели, то моята не ще ви много хареса. Азъ нито за пиене, нито за свади съмъ мислилъ. Гледамъ, да се разбиратъ хората по човѣшки по братски.

— Каквото е името, такъвъ е и човѣкътъ! — засмѣлъ се дѣдо Сваданъ. — Млъчко го викатъ, гледа мълчишката нищо не става! Ще мълчишъ, ще мълчишъ — докато ти се събере всичко въ сърдцето и се прѣсне! После на она свѣтъ.

Тъкмо мждрували старцитъ, ето че по горния пѣтъ се задали двама души. Тѣ разговаряли високо, махали ржце и мотаели кракъ презъ кракъ.

— Гледай ги, гледай! — посочилъ дѣдо Грозданъ. — Вижъ ги какво сж се развеселили. Я ти, Млъчко, съ твоя-

Заразителнитъ болести и ноктитъ

Единъ день заразителнитъ болести се оплаквали една на друга.

— Азъ, — казала едната, — се полепяхъ по муцунитъ на кучета и котикъ. Тѣ лижеха децата и ги заразяваха. Но лѣкаритъ откриха това и родителитъ вече пазятъ рожбитъ си.

— Азъ пъкъ, — оплакала се втората, — живѣхъ срѣдъ боклуцитъ и нечистотиитъ. Децата идѣха да си играятъ и се заразяваха, но хората откриха и това, та не оставятъ вече никакви нечистотии.

— Охъ, и моята неволя не е подобра! — заразявала третата заразителна болестъ.

— Преди децата не си миеха ржцетъ, нито лицата и азъ лесно се подслонявахъ по кожитъ имъ. Но сега... тежко се живѣе, сестрици... Родителитъ разбраха, че нечистотията е мое свѣрталище и почнаха да ме измиватъ отъ ржцетъ съ сапунъ и да ме унищожаватъ.

— Ние до сега лесно си живѣхме, добре сме си — похвалили се нѣколко заразителни болести.

— Е какъ? Кажете ни кжде се криете, та и ние да се спасимъ отъ сапуна, — помолили се първитъ болести.

— Кжде ли? Криемъ се подъ ноктитъ. Сапунътъ и водата не ни вредятъ тамъ. Опасно е само, когато рѣжатъ и чистятъ ноктитъ.

та мждросия можешъ ли така да развеселишъ хората?

Дѣдо Млъчко повдигналъ рамене.

— Чакай да видишъ азъ какво ще направя, — казалъ дѣдо Сваданъ и подвикналъ на минувачитъ:

— Ей, приятели, отъ кжде така?

— Отъ пазара, — изфѣфлилъ единиятъ.

— Ами какво се разправяте?

— Не можемъ да си подѣлимъ печалбата.

— Вижъ ти, — плесналъ ржце дѣдо Сваданъ. — Елате ние да ви подѣлимъ, както се следва.

Приближили минувачитъ и единиятъ разказалъ горе-доле, каква имъ е препирнята:

— Двамата хранихме овце. Продадохме ги. Взехме добри пари. Отбихме се да се почерпимъ, както далъ Господъ. Рекохме: ха сега да си подѣлимъ печалбата и на — не можемъ да се разберемъ. Азъ съмъ самъ човѣкъ, а този приятелъ иска да ми даде половината. Не е редно. Викамъ му: ти приятелю имашъ петъ деца. Баре два пжти повече трѣбва да взѣмешъ, а той не иска. Ти казва си самъ човѣкъ, трѣбва за стари години да скжташъ пари, а да не си въ нужда. А мене децата нѣма да ме оставятъ.

Усмивналъ се се дѣдо Млъчко, пощѣло му се да потупа и двамата по раменетъ и да ги похвали, но чакалъ да види, какво ще направятъ другитъ двама мждреци. (Следва краятъ)